

TAMMI

VILLE KAARNAKARI

OPERAATIO
PARA BELLUM

OPFB

SALAINEN SOTA SUOMESSA SYKSYLLÄ 1944

AIEMMAT TEOKSET

Operaatio Finljandija (2012)

Operaatio Chevalier (2011)

Operaatio Übung -42 (2010)

KYÖSTI PIETILÄINEN JA VILLE KAARNAKARI

Legioonalainen Peters - Tarkka-ampujan tähtäimessä (2013)

Legioonalainen Peters - Aavikon kettu (2012)

Legioonalainen Peters Ruandassa (2011)

Legioonalainen Peters - Verinen keidas (2010)

Sotapoliisi Peters No 005 (2009)

Legioonan isku Kolweziin (2008)

VILLE KAARNAKARI

**OPERAATIO
PARA BELLUM
OPB**

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

tammi

70 VUOTTA

HELSINKI

Tämän kirjani haluan omistaa niille, jotka tietävät, mutta eivät kerro, noudattaen lupaustansa.

Kiitän arvokkaista tiedoista omasta pyynnöstään tuntemattomaksi jäävää sodan ajan tiedustelutehtävissä toiminutta henkilöä.

Kiitän arvokkaasta taustatyöstä Salpalinja-asiantuntijaa reservin majuri Terho Ahosta sekä venäläisiä ps-yksiköitä koskevista tiedoista dipl.ins. Esa Muikua. Arvokkaista tiedoista ja näkemyksistä kiitän reservin kapteeni Veikko Luomea sekä reservin majuri Martti Autiota. Kiitän erityisesti sotaveteraani, majuri Olli Falleniusta.

Erityinen kiitos vaimolleni Maritalle, joka on jaksanut kannustaa ja myötäellä kirjan tekemisessä. Lapsiani Kittyä ja Mickeä kiitän työrauhasta.

Ville Kaarnakari ja Kustannusosakeyhtiö Tammi 2013

ISBN 978-951-31-7430-9

Painettu EU:ssa

*...koko onnemme
kalpamme kärjessä on...*

1944

LAUANTAI 15. HEINÄKUUTA

Kello 23.20

Ylikersantti Lempiäisen partio

Karjalankannas

– Urpo, herää. Tule katsomaan. Urpo, hei.

Ylikersantti Lempiäisen tajuntaan Lassilan ravistelu ja kuiskuttelu tunkeutui pikkuhiljaa. Sitten väsynyt mies sävähti hereille, likainen käsi tempaisi sadevaatteen kasvojen päältä. Auki revähtäneet silmät tuijottivat herättäjää.

– Mitä nyt? Onko ryssiä?

Miehen ajatus oli heti kiinni päällimmäisessä vaaratekijässä. Käsi haparoi vaistomaisesti konepistoolia viereltä.

– Onko paljon?

Lassilaa nauratti, partionjohtajan oli selvästi vaikea herätä. Lempiäinen oli mennyt nukkumaan sadekanakaansa alle vasta vajaa tunti sitten.

– Ei ole mitään hätää. On muuta. Tule katsomaan.

Lempiäinen alkoi olla jo tolkuissaan. Hän arvasi, ettei häntä turhaan herätettäisi. Jotain muuta mielenkiintoista oli tapahtumassa. Olikohan esikunnassa taas tanssit? hän mietti sukiessaan tukkaansa.

Lassilan tiukka nykäisy hihasta keskeytti muistelot parin päivän takaisista tanssiaisista lähellä olevassa venäläisten divisioonan esikunnassa.

– Tule äkkiä ennen kuin juna menee kokonaan ohitse.

Nyt vasta herännyt ylikersantti kuuli junanvaunujen pyörien tasaisen kolkkeen läheisellä radalla.

Lempiäisen ei tarvinnut kuin kierähtää ympäri ja ryömiä muutama metri vattupusikossa, niin hänelle aukesi näkyvyys läheiselle rautatielle.

Radalla kulki verkkaiseen vauhtiin raskaassa lastissa olevia avovaunuja. Veturi oli jo poissa näkyvistä jossain puskien takana. Vaunuja oli varmasti kymmenittäin.

– Kolmekymmentä vaunua tähän mennessä, selosti tähystysvuorossa ollut korpraali Erkki Haltsonen partiojohtajalle. – Kaikissa raskasta kalustoa, tykkeitä ja panssarivaunuja. Kyllä on naapureilla tavaraa.

No, on tätä tavaraa nähty paljon kuukauden aikana, Lempiäinen tarkasteli näkemäänsä silmät sikkarallaan.

Partio oli ollut jo reilut neljä viikkoa selustassa. Suurhyökkäyksen alettua he olivat käyneet valmistelemassa materiaalikätköt Lounatjoen aseman lähelle Kanaksella. Erinomainen paikka löytyi jo nimensäkin puolesta hyvin kätköpaikaksi sopivasta Leipänotkosta.

Maahan kaivettuun ja hyvin naamioituun tilapäisvarastoon oli varattu runsaasti muonaa, tupakkaa ja lääketarpeita. Näiden lisäksi niissä oli runsaasti ampumatarpeita ja jonkin verran vaatetusta. Kätköön oli lisäksi varattu virtalähteitä ja ylimääräinen Kyynelradio.

Piilovarasto oli kaivettu sellaiseen maastokohteeseen, että siellä pystyi huoltamaan partiota, joka toimi haastavissa olosuhteissa Viipuriin menevän eteläisen tien ja rautatien välissä.

Neljän miehen partio oli mennyt maastoon 14. kesäkuuta ja odottanut, että vihollisen kärki menee heidän ohitse. Kaksi päivää partio oli seurannut paikallaan vihollisen massiivista etenemistä. Kuuterselän suunnasta kuuluivat kovat taistelut hyvin heidän piilopaikkaansa. Tavaraa ja miestä oli virrannut taistelujen suuntaan siihen malliin, ettei heillä ollut oikein mahdollisuutta lähteä liikkeelle etukäteen suunnitellulle tähystyspaikalle.

Kolmantena yönä, vaikka ei sitä kesäkuun hämärää oikein yöksi voinut kutsua, partio oli lähtenyt kohde-alueelleen. Pian he huomasivat, että vaikka tiet ja niiden lähialueet olivat täynnä venäläisiä, niin kulkurien välimaastot olivat vielä melko miehittämättömiä. Siellä saattoi kulkea varsin huolettomasti.

Taistelun jälkiä oli joka paikassa. Hautaamattomat kaatuneet haisivat, helle sai ruumiit nopeasti mätänemään.

Reippaan marssin jälkeen miehet tulivat nokisina ja hikisinä valitsemalleen alueelle radan varteen. Matkalla oli jouduttu ylittämään laajoja alueita, joissa maasto oli palanut. Monissa kohdin turpeet kytivät edelleen nostaen kitkerää savua muutenkin autereiseen ilmaan.

Miehet asettuivat jo etukäteen valittuihin tähytys-asemiin. Paikka oli katsottu niin, että siinä pystyisi tähyttämään Viipuriin menevälle tielle pidemmänkin aikaa. Sieltä täytyi myös pystyä liikkumaan pohjoisessa olevalle Leningradin–Viipurin rautatielle. Radalla ei ollut vielä liikennettä. Sen vuoksi partio asettui aluksi kokonaisuudessaan tienvarteen.

Päivät kuluivat ja partio raportoi havainnoistaan tiellä tapahtuvasta liikenteestä. Ylikersantti Lempiäinen oli jo toisena päivänä lähettänyt Lassilan ja Haltsosen rautatien varteen, missä liikenne oli käynnistymässä sitä mukaa kuin rataa saatiin korjattua. Venäläiset pitivät kunnostuksen kanssa kovaa vauhtia, sillä tarvittavat kuljetukset eivät mahtuneet Kannaksen kapeille teille. Rautatie oli nopein ja tehokkain tapa siirtää miehiä ja raskasta kalustoa sekä huollon tarvikkeita.

Nopeasti he huomasivat, että sekä tienvarren että rautatien ympärivuorokautinen tähyttäminen oli ylivoimainen tehtävä. Pian miehet päättivät, että he seuraavat liikennettä vain päiväsaikaan. Yöt oli tarkoitus

käyttää lepoon ja itsensä huoltamiseen. Ylimääräiseksi rasitteeksi tuli se, että partiolla oli vain yksi radio, joka oli Lassilan mukana.

Radan ja tien välimaastoon sovittiin tapaamispaikka, missä partionjohtaja ja radisti tapasivat öisin. Sieltä lähetettiin partion ilmoitus omalle kotiasemalle.

Vihollisen voimakas radiohäirintä oli tehnyt lähetysajoista pitkiä. Sanomia jouduttiin toistamaan monen kertaan, jotta ne saatiin lähetettyä kokonaisuudessaan.

Pian huomattiin, että radiolähetysten jälkeen maastossa alkoi aina liikkua vilkkaammin joukkoja. Siitä ei voinut vetää muuta johtopäätöstä kuin että radiokuuntelu peilasi heidän sanomansa ja etsintä maastossa käynnistyi heti lähettämisen jälkeen. Samoin huomattiin, että venäläisetkin olivat panneet merkille, että radioasema toimi vain öisin. Venäläiset nimittäin siirsivät jo illalla valmiiksi etsintäjoukkoja alueelle.

Sen jälkeen oli siirrytty lähettämään tietoja vain joka toinen yö, muttei sekään ollut hyvä järjestely.

Tähystäminen päivällä ja liikkuminen yöllä radio-sanomien lähettämiseksi alkoi käydä voimille. Kärähtämisen vaara kasvoi joka päivä. Vaarana oli sekin, että partionjohtajan ja radistin lähtiessä yölliseen tapaamiseensa kaikki neljä miestä olivat yksikseen eri paikoissa.

Tilanteen kehittyessä liian vaaralliseksi kotiasema oli lopulta antanut käskyn jatkaa vain radan valvontaa ja pysyä paikallaan. Liikenne tiellä oli vähentynyt merkittävästi, kun rata oli saatu korjattua jo Viipurin saakka.

Liikkuminen vaikeutui pian myös radan tuntumassa, koska venäläinen divisioona perusti esikuntansa lähellä oleviin rakennuksiin. Matkaa niistä partion kätköpaikalle oli vain vähän yli sata metriä.

Rakennusten luona oli alkanut vilkas liikenne. Autoja tuli ja meni. Alueella kulki koko ajan ihmisiä. Esikuntaa vartioivien kiertovartioiden reitti kulki lähimmillään vain muutaman kymmenen metrin päässä neljän miehen piilopaikasta.

Partio oli kätkeytynyt läpipääsemättömän tiheään pusikkoon, jonne kukaan tuskin poikkeaisi sattumalta. Koska vihollinen oli lähellä, partio ajatteli turvallisemmaksi vaihtaa paikkaa. Kotoa annettiin kuitenkin käsky pysyä paikallaan, mikäli mahdollista. ”Viestiliikenteenne hukkuu esikunnan liikenteeseen”, kuului kotoa tullut perustelu.

Näin ilmeisesti kävikin, sillä partion viestiliikenteen häirintä loppui eikä alueella näkynyt enää etsintäpartioita. Yhteiselämä venäläisen divisioonan kanssa sujui hyvin. Miehet oppivat tuntemaan vartiomiehiä ulkonäöltä. Näille annettiin jopa nimiä. ”Koba on vuorossa” tai ”Iso-Igor tuolla taas veltoilee eikä tee kunnon kierrosta”.

Hauskin hetki oli ollut muutama päivä sitten. Esikunnassa oli pidetty kunnon juhlat. Sirmakka soi, humalaisten laulu kuului pusikkoon asti. Pihalla esikunnan naiset järjestivät musiikin säestyksellä railakkaan tanssiesityksen, joka jatkui yhteisillä tansseilla.

Kaikkea tätä seurattiin naureskellen. Hymy meinaisi hyytyä yöllä, kun esikunnasta hoippui humalainen pari kohti heidän pusikkoaan. Koppalakakisella upseerilla oli kainalossaan filttirulla. Haltsonen tajusi ensimmäisenä, mitä pari aikoi tehdä.

– Helveti, ne tulevat tänne puskaan hommiin.

Partiomiesten onneksi kovassa humalassa oleva nainen alkoi pistää hanttiin ja pariskunta kääntyi muualle.

– Mitenköhän se olisi raportoitu kotiin, jos olivat tulleet tuohon viereen lemmiskelemään? vakaan rauhal-

linen Lassilakin oli ihmetelty. – Olisiko kirjattu joukkojen siirroksi?

Viikkoja jatkuneessa yksitoikkoisuudessa tuo tapahuma oli ollut melkoinen piristysruiske.

Partionjohtaja Lempiäisen ajatus palasi takaisin tähän hetkeen. Radalta kuului edelleenkin verkkainen pyörien kolke. Vaunuja virtasi hitaalla vauhdilla partion silmien ohitse. Vielä tokkurassa oleva Lempiäinenkin alkoi vaistomaisesti laskea panssarivaunujen ja tykkien lukumääriä.

Tuttua näkyä katsellessa jokin asia alkoi vaivata. Kaikki ei ollut nyt kohdallaan. Ihmeissään hän käänsi katseensa Lassilan suuntaan, joka oli vain odottanut partionjohtajan reaktiota.

– No?

Yhtäkkiä Lempiäinen tajusi, miksi radisti oli herättänyt hänet.

– Ei jumalauta, tätä ne eivät usko kotona.

SALAINEN SOTA SUOMESSA

SYKSYLLÄ 1944

- PANOKSENA MAAN TULEVAISUUS!

Teheranin konferenssissa vuonna 1943 Suomi on luovutettu Neuvostoliiton etupiiriin. Huhut aselevosta saavat epäluuloisen sotilasjohdon varuilleen. Elokuussa 1944 Suomessa alkaa laajamittainen aseiden salainen hajasijoittaminen. Tiedustelukoneistoa siirretään Ruotsiin. Suomen kanssasotiaukseen tarvitsevat saksalaiset käynnistävät salaisen Sonderkommando Nord -operaationsa. Kireä tilanne räjähtää tapahtumasarjaksi, josta kerrotaan nyt ensimmäistä kertaa.

Mitkä olivat Neuvostoliiton todelliset aikeet ja rauhanehdot? Luopuiko Saksa Suomesta? Mitä halusivat amerikkalaiset, ja mikä oli Ruotsin osuus? Mikä pelasti Suomen?

Jos haluat rauhaa, varaudu sotaan. *Operaatio Para Bellum* paljastaa yhden historiamme vaietuimmista salaisuuksista.

84.2 ISBN978-951-31-7430-9www.tammi.fi